

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Teslík Uh. Skalica (Szakolca).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy sa ne-
príjmajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

PES AKO HOST.

Je zaiste veľkou otázkou, je-li pes ako hosť v hostincoch a kaviarňach vôbec prípustným alebo nie. Úrady líšia sa v názore na prípustnosť psovu veľmi, ale obvyklosť, ktorá je vždy liberálnejšia, súdi ináč. Z pravidla pripúšťa psa do miestností, ovšem len intelligentnejšej rasy, nie nejakého rváča. Ale niekedy i dobre vychovaný pes, ktorý zná móresy, vyvedie — no psinu. — Nedávno v jeden deň pred poludním prišli v hlavnom meste Čiech do kaviarne dvaja hostia: pán a pes. Pán sadol si ku stolu v obluku a jeho štyrnohý spoločník uspokojil sa s miestom pod stolom. Aby však i toto skromné miesto nebolo mu upierané, pán priviazal ho ku podstavci stola. Na to sa oba hostia zabrali: pán do novín, pes do hovenia, a tak by to bolo v harmonii mohlo trvať dosť dlho, keby do vývoja vecí bola nenastúpila neobyčajná udalosť. Ako si takto náš spoločník pod stolom hovie, naraz zazrel mihnúť sa pred otvorenými dvermi kaviarne starú mačku; ostatné hovorí naše vyobrazenie samo. Pes docela zabudol, že ho pán priviazal ku stolu, vrhol sa ku dverom. Lahučkový stôl spadol na zem a hrdina vyrazil von. Z kavárne utekajúci pes, vlečúc za sebou pol stola, vzbudil ovšem medzi prítomnými pozornosť. Sbehol sa ľud, z kaviarne vyrazili: pán, vrchný sklepuík, picollo, kuchárka, kaviarník a hostia — a pes, keď sa unavil, bol uvedený víťazoslávne späť do pohostinnej miestnosti kaviarne. V pohostinnej miestnosti dostal bitie, načo zaplatiac, totiž zaplatil jeho pán svoju bielu kávu, jeden rožok, mramorovú dosku a omlátený stolec z obluka — odobral sa s jeho milým unaveným spoločníkom s miesta jeho blahodarného pôsobenia.

Roľnícke zájmy.

V celom svete pozorujeme, že v poslednom čase venuje sa zvýšená pozornosť záujmom roľníckym. Veľký význam pokročilého a moderného hospodárstva uznáva sa všade a tie krajiny, kde kleslo roľníctvo, kde posiaľ zanedbávané bolo poľné hospodárstvo, všetkými silami snažia sa dohoniť svojich susedov a iné štáty. Z tejto snahy vidno, že zaostalosť je vlastne smrť a zkaža každého stavu a tak i stavu roľníckeho.

Bez pokroku v hospodárstve nedá sa blahobyt v domácnosti a v krajine myslieť.

Pracujeme tak, ako pracovali naši predkovia pred 50 rokami a sme hotoví žobráci.

Žali by sme burinu, jačmeň rukami trhali. Na trh priviezli by sme smeti a chudé, biedne zbožie, ani by sa kupci na nás neobzreli. Teda nové podmienky života a nový spôsob hospodárenia.

Práca na poli úsilnejšia, obrábanie zeme zdokonalené. Množstvo i jakosť poľných plodín sú zdvojnásobené, zlepšené. Ďalej nastala tiež konkurencia zemedelských národov, kto lepšie dovezie na trh, lepšie predá, kto lepšie predá, má vyšší príjem, kto má vyššie príjmy a drží krok s výdavkami, stane sa zámožnejším, kto je zámožnejším, môže i lepšie platiť i viac, štát chce-li byť silným, potrebuje zámožné roľníctvo, neodvislé sedliactvo.

Najzanebannejší, opovrhnutý stav roľnícky, zdvíha pomaly svoju ospalú hlavu, aby nikdy viac nesklonil ju v prach otroctva a porohy!

Uhorsko je sedliacka krajina, národy jeho sú všetky zemedelské a predsa najmenej sedliackych slobôd je v Uhorsku. Divné je to, ale pravda! Tak málo sú upevnené základy našej vlasti, tak málo ohradený a zabezpečený ten stav, od jehož dobrobytu závisí každodenný chlieb úradníctva, blahobyt remeselníctva od jehož poplatnosti a platebnej schopnosti závisí stav štátnej kassy, pekné uniformy vojenskej, konečne i prebytok, alebo schodok v krajinskom hospodárstve.

Tohoto roku, keď trvalá suchota hrozí hospodárskou krízou celej monarchie, pohlo sa svedomie tam hore v tých vysokých, že na ratovanie roľníctva musí sa voľačo stať.

Dobre je tak, že konečne otvorili oči nad sedliackou mizeriou, ale páni nezatvárajte ich hneď, nazrite hlbšie do života ľudu, nie sľubami, ani nie snižením dopravy na železnicách, ani zákazom vývozu krmiva, ani bezúročnými požičkami nedá sa ľudu trvale pomôcť.

Hospodárska bieda a hlad hrozia v Trenčianskej a v Orave každý rok, teda práce pomocnej, na každom kroku nadbyť. Nech nik nefutuje sedliacka, keď horí mu už chalupa celá, pomáhajte mu vtedy, keď bieda, neúroda, živelná, ťžera, shrknú sa na jeho hlavu, keď začína sa chytať jeho sused, alebo jeho stodola.

Pomoc musí byť stála, výdatná a trvalá.

Vzdelávajte ľud, učte ho poznávať jeho priateľov a nepriateľov.

Znížte pozemkovú daň.

Zastavte hriechne udeľovanie alkoholických licencií.

Dajte roľníkovi svobody viacej, dajte mu jej nadbytok.

Vydajte nový zákon o družstvách.

Robte politiku hospodársku, nie veľkopsanskú.

Podporujte hospodársky priemysel.

Všímajte si hospodárskych zájmov.

V zdravom zámožnom roľníctve je spása ľudu i krajiny.

„Na špatnom punkte stojíme“.

Príde ku mne jeden robotník. Telo mal prácou umorené, oči nejasné, tvár bledá.

— Odkiaľ ste, duša moja? Pýtam sa ho.

— Prosím ponižene, z Oravskej.
— A dávno ste už v P.?
— Na šiesty rok. Ale viac už nevydržím.
— Prečo? Jako sa tu živíte?
— Robím v petroleumovej fabrike. Plat mám malý, prácu ťažkú a nezdravú; žena mi už na šiesty mesiac leží; deti mi nemá kto opatřit a za „kvartil“ platím 80 zlatých.

— A pracuje aj viac Slovákov s vami?
— Je nás tam z Oravy asi dvanásť.
— A čo? Držite sa pohromade? Pomáhate si?

— Ale prosím ich, však sa nesmieme, my Slováci, ani hýbať. Maďarský robotník ani ináč nehreší, jako „basom a tót išteuit“ a Nemci tiež nám nadávajú do „dummer Slovákov“. A všade sme pozadu. Najhuusnejšie práce konáme my. Maďari a Nemci majú predok. Keď by bol ten Slováčok stokrát múdrejší a šikovnejší, jako Maďar, predsa sa nemôže dostať napred. Ja pracujem dole pri kotle a so mnou 6 Slovákov. Keď by mal človek od vola pevnejšiu kožu, ešte mu tam musí sľiezť. Pracovali tam s nami aj niektorí Maďari, ale tých už odtiaľ povytáhovali včís.

— Nuž a prečo? Majiteľom fabriky je snáď Maďar?

— Ale čerta Maďar! Žid! Pánom je žid. Knihy vedie žid, Kassiorom je žid. Dozeračom je žid. Pri mašinách samý žid. A tí nemajú k nám srdca. Zle je s nami.

— Nuž, a štrajkovať nemôžete?

— A načo by sme štrajkovali? Veď sa nám len od tej doby tak veľmi zle vodi, čo ten štrajk bol. Pred štrajkom sme mali viac platy, mali sme aj rozličné prídavky, to nám teraz všetko pobrali. A keď by človek išiel k pánovi a povedal by, že nebude za tak nízku mzdu pracovať, pán ho rád prepustí, lebo vraj dostane robotníkov dosť a hneď. A vraj ešte za menší groš. Už sme si povedali, že pôjdeme k tým socialistom. Ale čo je to na plat? Veď aj tam je len žid pánom. Jak sa nám to má potom líbiť. Už sme aj to hovorili, aby bol predsedom kresťan a nie žid. Ale nám povedali, že kresťan nevie tak vyprávať. . . . A veru tam tých ľudí nič dobrému neučia. Aj ten najpobožnejší človek prestane do kostola chodiť, keď medzi nich vstúpi. Len pijú v šenku a hrešia. Každý musí dať týždenne 5 krajciarov. Chceš-nechceš, musí ich položiť. A, pomyslia si, viac než 9 židov žije len z týchto chudobných ľudí. Preto tam my nechceme ísť. Ani štrajkovať nebudeme. Ani do Ameriky sa nám nechce. Veď sa to už i tam kaží. A núdzu máme veľkú. Veru, milostpane, na špatnom punkte stojíme!

Nie je to k zaplakaniu?

M.

Rusko-japonská válka.

Nemecké a anglické noviny tieto dni písaly, že u Mukdenu zúri už krvavá bitka. Nie je tomu tak, obidve strany utrpely značné ztráty pri Liaojane a každá stránka nahradzuje medzery a obcerstvuje svoje sily. Generál Kuropatkin dostal od 9. sept. 80,000 mužov čerstvého vojska, hovorí sa, že Rusi onedlho dosiahnu výšku japonského vojska. Rusi opevňujú sa severne od Mukdenu a pri Tjeline, medzi prednými strážami sú stále šarvátky. Kuropatkin chce prijať pri Mukdene rozhodný boj. Japonci upravili železnicu, ktorú Rusi poškodili, ale nemajú vozov, jachá len niekoľko vagonov, ktoré uboristili. V Charbine — severne od Mukdenu — leží 22,000 ranených Rusov, ale 15,000 z týchto už ozdravelo sa, pôjdu zase do boja.

Pri Port-Arture zúri boj od 23. sept. Japonci zahájili všeobecný útok na pevnosť so sucha a mora. Naraz strelalo na Port-Artur asi 300 kanónov vo dne v noci, útok trval 60 hodín v jednom kuse.

Prelievanie krvi je hrozné. Japonci stratili už pri Port-Arture na 30,000 mužov. Pri poslednom boji nahádzali Rusi nové násypy, Japonci mysleli, že na tieto násypy chcú Rusi dostať kanóny a strelať na Japonské posície, japonský generál nariadil na posicie útok. Rusi ustúpili a keď násypy boli už v rukách Japoncov, s ohromným rachotom a pri strašnom podzemnom dunení vybuchli ruské podzemné míny a do povetria vyletel celý regiment Japoncov, kone, kanóny, ľud, všetko vyletelo do povetria a pochované boli v temný hrob a Rusami nastúžené násypy zmizly s povrchu

zeme. Túto nástrahu vymyslel ruský generál Fok.

Počas strelby, že podobal sa Port-Artur jako horúcemu pecku, celé mračná striel padalo na obleženú pevnosť. Veliteľ Stössel na koni obchádzal jednotlivé pevnosti a povzbudzoval k smrti unavené vojsko k vytrvalosti. Kanónyri palali pri kanónoch od mdlôb, premožení unavou a spánkom, ani najstrašnejšie hŕkanie japonských del nebolo ich v stave prebrať.

Celý tento diabelský boj mal za následok, že Japonci zaujali len 3 malé pevnosti, s ktorých jednu v noci Rusi zase zpät vydobyli.

Japonská armáda postupuje k Mukdenu veľmi pomaly, kozáci veľmi úspešne zadržujú ich pochod. V Japonsku rekrutujú už 12—14-ročných chlapcov do vojny.

Ruská vláda objednala 200,000 kožuchov Rusi chystajú sa na zimnú vojnu. V Mandžurii už sú malé mrázy.

Dopisy.

Prešporská stolica.

— Cajla (prešp. stol.) Dia oznamu týchto novín putoval som dňa 6. t. m. na všeobecný sjazd členov III. rádu na Velehrade odhavovaný. Už tam cestujúc, badal som, že u nás nenie tak vzdelaný národ, ako je na Morave. Na Slovensku ľud je veľmi nevedomý, a keď mu dakto chce otvoriť oči, sehválne ich zatvára. Slovák, keď má na daň a pálenku, nie len že sa nestará o celý svet, lež je mu všetko jedno, či jaké práva požíva, alebo nie. Jak celkom inak je to za Moravou. To nemožno ani opísať, to treba vidieť. Tam má ich život, jak náboženský, tak i národný, koreň a zbožným i vlasteneckým životom na javo sa dáva. Morava bola tak šťastnou pred tisíc rokmi, že k nej zavítali sv. bratři solunskí; z Moravy širila sa viera do Čiech, Poľska i Uhorska a inde; veď i Velehrad, najprednejšie miesto pôsobenia sv. bratrov, leží uprostred nás moravských Slovákov, preto nie div, že i teraz tak mnohí kresťania sa tu schádzajú, by duševne tu okriali a sa posilnili. V tomto smysle i III. rád sa tu síšiel. Dňa 6. t. m. pápežský nuncius mal pontifikálnu sv. omšu, po ktorej vonku pri kostole odbavili sa reči. Bolo asi desať kázni, v ktorých nadchnutými slovami pútnikov vítali na mieste trikrát svätom a s veľkou akurátosťou všeobecne objasnili význam III. rádu a dôvodili jeho nutnosť a potrebu. Po kázniach bola jubilárna processia, na ktorej sa nás súčastnilo asi 9 tisíc údov. Chlapi osobne a ženské tiež zvlášť, de 6 a 6 členových radov postavení, s rezzatými sviecami okolo asi 106 oknového, krásne osvieteného kláštora, spriedov sa odhvil pod vedením asi 50 kňazov nižšieho i najvyššieho stavu. Deň na to rozlúčiace sa s Velehradom so slovami „s Bohom, Velehrade drahý, ľúbame tie sväté prahy“, odcestovali sme všetci zas na Hostýn, na to preznamenité miesto, kde kresťania nad Tatarsmi slávnou pomocou Matky Božej svätosthostinskej v mesiaci júni r. 1241 víťazstvo dobyli. Z Bystrice dve hodiny sme kráčali na temeň vrchu, porastnutý vekovitými bukami a dubmi. Srdnate sme vystupovali cestou obtížnu a statočne vytrvali, jako by Matička Božia sama bola sily dodávala i tým starcom i starenkám. Sv. Hostýn je prekrásne miesto a správom môžem hovoriť, že čo pre Franciu sú Lurdy, pre severnú Itáliu sv. Loretto, to je pre Moravu sv. Hostýn. Presbiterium krásneho kostola je umelecky vymaľované a obnovené a v chrámevej lodi celé posvätné dejiny Hostýnu znázornené vidieť. Vidiac toto miesto, myslel som si, my robíme ďaleké a obtížne púte kamoľvek, prečo neputujeme na sv. horu Hostýn, kde naši predkovia hrdinskú krv svoju pre sv. vieru vycedili a kde „Matička Božia divy tvorí.“ I tu slúžil pán nuncius sv. omšu a udelil nám pápežské požehnanie. Po pobožnostiach sme vstúpili na výhladnú vázu, ktorú na česť nášeho p. kráľa vystavili, a tak s výše svätosthostinskej pozreli si tú široširú milú krajinu, kde tak dobrý ľud býva a potom každý s dobrou dušou a predsavzatím, čo skôr zase sem putovať, domov cestoval. Pavel Šalát.

— Z Prešporka. V našom milom „Pokroku“ čítal som dopis, ktorý sa i mojej osoby týka, tak musím odpovedať. Co sa týka tej zástavy, s radosťou sdeľujem, že tam musí byť i našinský nápis, lebo ináč by som sám radil

naším ľuďom, aby z toho spolku povystupovali. Bude maďarsky, nemecky a slovensky, lebo pravý katolicizmus uznať musí rovnoprávnosť, lebo pred Pánom Bohom všetci sme jednak milí, jak sv. Pavel hovorí v cirkvi, ani žid ani Grék ani skyta nemá nadprávo, ale sme všetci Kristoví.

Ohľadom tej päťdesiat-ročnej slávnosti odpoviem slovami brata dopisovateľa: Nemému dieťaťu ani mať neporozumie, tunajší páni farári jak veľk. pán dekan kanonik Zandt a pán farár Czaykovski, jak duchovní otcovia u kapucínov a františkánov, môžem hovoriť, že sú kňazi dľa srdca Ježišového, ktorým spasenie duše ľudskej obzvlášť na srdci leží a na kolko to len možnosť prináša, nikdy neodopru prosbu katolíkov-Slovákov, len sa treba zodpovedajúcim spôsobom a slušne postaviť, nefutovať času a starosti a za vecou chodiť a nie len pri pohárku dakde pod viechou pohodlným spôsobom žvatlať a džavrať. Keď by sme len ešte niekoľko takých ľuďov mali, jak strýčko Chamras Lukačik, bolo by to s nami lepšie. Ale povedzte mne, keď niekedy týchto Pán Boh povolá — lebo hoc sú jak železo, predsa na veky nemôžu žiť — povedzte, kto ich zastane. Podchytajú sice mladší chvalitebne, jak strýčko Michalec, Lackovič, Čatloch, ale to je málo v takom množstve. Aj pri poslednej kázni v Blumenthali, žena musela predspevovať. *Me nej sa žiaľujeme a viacej pracujeme. Nie z oka rmútneho, lež z ruky pitnej rodu nádej kvitne, tak hovorí Kollár a mal pravdu. Nemôžem sniesť to ustavičné bedákanie miesto toho. že vyfajčíš dve krátke a vypiješ žajdlík vína, kúp pätnásť „Pokrokov“, alebo „Týždenníkov“ porozdávajú driemajúcim bratom, viac, stokrát viac osožis rodu, jak keď pri vínku sediac dva dni sa budeš žalovať.*

Ináč som sa z dopisu tešil. Dobrá len štabarcujeme a štárajme, dopisujeme do nášho milého „Pokroku“, len že kladme vždy väčšiu váhu na veci pochvalné a potešiteľné, ohľadom chýb a stínů nech radšej platí starodávne naše porekadlo: Čo sa doma uvarí, nech sa i doma sje. S Bohom.

Rodomil Igrin.

Nitrianska stolica.

— Trnovec. U nás ticho, smutno, keď by na poslednej svatbe Milotovej neboli nás rozveselili výborní speváci, ani by sme nevedeli, že žijeme. Tiché vody a barina v každom ohlade je ten náš Trnovec, i v náboženskom, obecnom i politickom živote. Nevieme, či sme a kam patrime. Nie je človeka, čo by nám ukázal svetlo pravdy. Kostol máme, ale keď raz za týždeň v nedeľu zazvonia, síde sa pár starých babek a to je všetko. Vlačnosť zavládla u nás, sme jako po mraze, a čo s takým naziabylým ľuďom? čo sa dá s ním vykonať. Klesá viera, mrav a hynie presvedčenie. V obecnom živote je to tiež tak, v tom panuje nevoľa, lebo u nás sa pracuje, to je pravda, každý musí poslúchať a kto neposlúcha, tomu beda. O verejné dobro nestará sa nik.

Láska je u nás neznáma, nenávisť a pomsta obliekajú sa v slávne šaty a chodia hrdó aj po ľuďoch nevinných! Veru mohli by sme si vziať príklad z našich delnic, čo chodia do tabákovovej továrne hodonskej. Sdružili sa k spoločnej pobožnosti a k porade svojich zájmov, medzi nimi svornosť a láska nasledujúce ženy, tieto už mnohokrát dali nám krásny príklad!

Až po hodoch sdellm Vám viacej. (Bude nás tešit. Red.)

— Lokca. (Orav. stol.) Jako v prírode nenie vždycky ticho, jasno a príjemno, ale často i hromy bijú, mračná zem zastieňujú, ba i ľadovce burácajú, tak tiež v spoločnosti ľudskej prichádzajú rozličné nehody, ktoré sú príčinou mnohých našich trpkých hodín v pozemskom živote. V ktorej obci samoláska riadi sa dľa toho: „Kto z koho, ten z toho“, tam nenie ani lásky, ani šetrnosti, ani milosrdenstva k bližnému. Zialbohu, však tak deje sa v našej skromnej obci, ba i v našej katolíckej škole. Vedia, že niet krásnejšej ozdoby človeka, jako keď je úprimný v reči, ohcem et. čitateľom nášho „Pokroku“ sdeliť, jako náš p. organista Jozef Jelenčík vlnou nenávisťi hodil na skalnatý breh našu ctenú pani učiteľku Irmu Solgovič. Zlo činíte jazykom vašim p. organisto, keď si privlastňujete cudzie právo; keď chcete odškriepiť kolegovi svojmu to, čo mu prináleží úplným právom, t. j. užívanie školských miestností. Či netľčie srdce vaše počítom haňby,

počítom násilného otroctva, znepokojujúce vašich susedov tak dlho, že títo, nemchúc už viac sniesť prikorenstvá sebe činené, hľadajú pomoc u vrchnosti právomocnej? Verte mi, keď by ste sa pousilovali dľa zákona Božieho Spasiteľa pokoj zachovať v sieňach školských, blaženost by ste poživali v našej ctihodnej obci. Čo máte z toho, mysliac sebe, že srdce ukrivdenej učiteľky žiaľom puká, že bôl buráca horúcou hlavou, že veľké slzy kotúľajú sa dolu mladúškou tvárou napadnutej učiteľky?! Daromné vaše namáhania a vykrucovania! „Kto druhému jamu kope, sám do nej padá.“ Pravda, pochopi p. organista ten mizerný stav, to pekelné diabolské nešťastie, do ktorého vás uvrhnú záhubné, barbarské, vandalské pohromy zlostných dopisov vašich. Lepšie by bolo pre vás, klásť skutky, a nerozsypať prázdne slová, jako by heslá: „To je všetko moje!“ Kto že vám to prisúdil? Či obec, či vrchnost svetská? Pre vás samého stavali sme školu, a či nie pre dve učebné sily? Trochu vtípu, p. organisto. Seriosní India nebudú sa disputovať o mizer-nom makulaturnom fálsum vašho tvrdenia, to je moje. Aby ste porozumeli, že každá služba, teda aj učiteľská požaduje istú silu a povahu; nedovoľujte si čo nepatričný obmedzovať osobnú svobodu osôb neodvislých, diplomatických. Vy, jako učiteľ, dobre viete, aspoň vedieť máte, že svobode sa teší malicherný červik, po nej túži, v nebezpečí nachádzajúci sa vtáčik, po nej zúfanim revom volá v pustatinách, do sídla vpadnutý, lev, svobodom svojou zvať snaží sa každý človek. Hoďte len okom po stopajách, aké zanechala za sebou medza svobody spoločenského života; a celým telom vám zatrasie ako prudký vietor osikou. Rozpamätajte sa na násilie, s vami zabávajúci sa, financov ku Námestovu. Veď tam, kde sa nohami šliape čo náboženského, lebo či občianského, ba i osobného jest, tam o spoločenskej svobode ani reči. Vy však, výstupkami vašimi, taký život ste žičili našej úprimnej p. učiteľke, jaký má izbový kvietok, bez svetla, bez rosy — večné kruté otroctvo. Nemýľte sa! Vyjde pravda na vrch, vyjde slnko, ktoré zohrievať má rovnopletpo celú budovu školskú. Zalisne ale ľúbo osobnej svobody i pre našu otihodnú p. učiteľku Irmu Solgovič, čoho jej z úprimného srdca praje jedenkaždý občan.

Myslím, že dost mákkou rečou som líčil vašu nepravosť, p. organista, a preto po skončenej práci; po pravote námestovskej vo večernom šere môžete ďalej vyvádzať líbezne zvuky z otiľvých strun vašho klavieru; nahradiac ale najprv nevinné collégičke, ešte len nedávno minuvšiu sa, šťastnú dobu blaženej spokojnosti.

Pozorovateľ.

Doba práce nastala.

Na cestách nadobudnuté užitočné veci.

Doba prázdnin už minula a nastáva doba práce. I ja ukončím moje potulovanie sa po svete, a použijúc moje nashromáždené zápisky, vyhľadám to, čo do odboru práce sa hodí a ku poučeniu mojich milých rodákov upotrebiť sa dá. S obdobím kvasených ugariek zmizne i doba tárania, ačkoľvek nik nemôže hovoriť, že by i táraniny časom užitočné a prospesné neboly. Raz do roka môže si človek popriať, rozličných Gersónov, Ušiakov, Mlynárov; rozličné maškary, nadutých a sverepých panáčkov atď., trochu za uši vyťahat, aby vedeli, že niet každému po vóli to, čo oni stvárajú. Ale ako to nemecké prislovie hovorí: „Nichts dauer ewig, abt, tak i toto fahanie za uši masí raz prestať; nie snáď preto, že tlačová pravota za chrbátom straší, ale preto, že čas prázdnin prestáva, a čas práce nastáva.

Pe čas cestovania mal som dost príležitosti i vážnych zkuseností nadobudnúť, a tieto ohcem dľa možnosti i rozšíriť. Možno, že niektoré sú už známe, ale čo dobrého je, môže sa — tak myslím — i opakovať.

Teraz je obdobie ovocia, a preto ihneď prednesiem dačo, čo do tohoto odboru prislúcha.

Oznámil som sa na ceste s jedným obstaraným učiteľom, ktorý mi jedno-druhé o ovocinárstve sdeliť, a nasledovania hodné veci tuto do pozornosti odporúčam.

1. Sadenie ovocných jaderiek a kôstok.

Medzi rozhovorom vysvetľoval ten spomenutý učiteľ nasledovné: Už od mnoho rokov mám tú obyčaj, že všetky kôstky a jaderká požitné ovocia pečlivo uschovám. Ja sice nemám ani zahrady, ani pola, ale svet je široký.

Keď idem na prechádzku, zastrčím do vačku niekoľko kôstok a jaderiek, a kde príhodné miesto najdem, na súmedzách, popri priekopách, na hrádzach atď., zasadím kde jaké sa hodí. Niektorý deň i do 50 kúskov. Jedna tretina obyčajne zahynie, ale ostatnie sídú. Mnoho takto posadených stromkov odnesú občania do zahrad, čo ani najmenej neodsudzujem, lebo tieto stromky sú pre budúcnosť zachránené. Ale i na mieste ostaté sa čiastočne veľmi dobre vyvynujú, a okolo mojej dedinky behom 10 rokov toľko ovocných stromkov som posadil, že všetko zôkol vókol poskytuje, obzvlášť na jar, čarovný pohľad. A to všetko bez všetkého namáhania, bez všetkých výloh. Keďby v každej obci 5—6 uvedomelých ľudí toto robilo, som presvedčený, že by naše kraje o pár rokov ako zahrady vyzeraly. Veď učitelia, jágri, ba i kňazia majú dost takej príležitosti pre dobro budúceho pokolenia takto pracovať, bez všetkých výloh a márnienia času. Tak tiež i jednotliví hospodári, starci, áno i dietky, môžu sa súčastniť pri takejto výzdobe svojej obci.

Pravda, trochu rozumu je tiež zapotreby pri tom užiť; veď každé ovocie sa na každom mieste nedarí. Jedno potrebuje piesočnatú, druhé čieru, iné zase kamenistú pôdu; ale toto nie je tak dôležitou vecou, ako to, — sadenie. Keď jaderká zo sfachetného stromovia sadíme po chotári, nie je zapotreby očkované a umelecké pestovanie: také stromky aj bez toho dobré ovocie ponese. Na každý spôsob lepšie by sme pochodili, ako akáče, vrby, osiky a iné plané stromy pestovať, ktoré okrem dreva žiadou iný úžitok neprinesú.

Kto rád požívaš ovocie, nezahadzuj jeho semeno, ale uschovaj ho a príhodne zastrč vóľakde do zeme. Budúce pokolenie bude ti po-vďaka za tú malú prácičku.

(Pokračovanie nasleduje.)

Drobné zprávy.

— V deň sv. Michala, na hody, síde sa mládež „Kat. Kruhu“ skalického v miestnosti spolkevej (Gajdáč) o 1/2 10 hod. a pôjde v sprievode hudby pod spolkovou zástavou do kostola. Večer v „Kruhu“ tanečná zábava. Vstupné 60 hal. Hudba „Kat. Kruhu“. Začiatok o 1/2 8 hod. večer. Čistý výnos v prospech spolkového domu.

— Spustlá mládež. Minulú nedeľu dostali sa do novostavby spolkového domu neznámi darebáci, ktorí tam poškodili mnohé veci, korkové steny poprevalovali. Niektorým týmto vtáčkom sme na stope, kto oznámi tých ostatných, dostane 10 korún odmeny.

— Krádež. V Radimove vlámali sa minulú stredu v noci kmíni — hovorí sa, že cigáni — do obchodu potravného spolku, vybrali z deanej kassy 2 kor. 40 hal., ukradli 3 páry papučov, 4 dáždnyky a iné drobnosti. Tú istú noc dostali sa do komory pána nadeučiteľa Grešu a odniesli mu všetky šaty v cene asi 60 zlatých. Posaváď ich ešte nechytili.

Pozor na spolky!

— Nový potravný spolok. V Dolnom Srní. (trenč. stol.), otvorí sa v mesiaci novembri spolkový sklep. Mnoho zdaru!

— Oheň. Dňa 21. t. m. vypukol v Mohromháji oheň zhorely 3 domy.

— Búranským trom bračekom. Bračekovia! Prečo sedíte v tichých, žiaľných dumách; azda oplakávate svoju ztratenú blaženost? Súdrh váš vás čakal v nádeji plným srdcom; a hľa, tieto teraz zmizly bez stopy, ostal po nich len neukojiteľný žiaľ a chlad. I kalná voda bystro tečie malým korýtkom, vlnky jej tiež rozbíjajú sa o skaly, rozpenia sa a zas ďalej utekajú. Nazdávate sa, že vám viac už nesvitne blaho? Však dobre vieme, že vy aj pod ťažkými úderami, strádaniaami a trudami všetko ste vstave docielili. Teda hore Búre! Píšte!

Vzdialený Flórko.

— Oheň. V pondelok večer zhorely tri budy v Liščinách, v skalickom chotáre. Príčina neznáma. Náčinie ratoval hotar Krajsa a občan Švorec z Vrádišta.

— Páter Ščerbatkovsky, hrdinský ruský kňaz leží teraz s troma japonskými gulami v prsách vo vojenskej nemocnici v Charbine. O tom slávnom vojenskom skutku, ktorý previedol tento kňaz smelého ducha, rozprávajú s oduševnenosťou ešte aj anglické časopisy,

4.
ktoré — ako známo — nemajú veľmi radi Rusov. V rukách s krížom previedol jeden, nepriateľom obklúčený, oddiel vojakov cez bojujúce vojsko, je pravda, že len asi desiatej čiastke podarilo sa preraziť cez nepriateľa a pritom aj on bol ťažko ranený. Páter Šóerbatkovský, ktorý sa už zotavuje, vyprával jednomu anglickému novinárovi, ktorý ho navštívil v nemocnici nasledovné: „Náš 21. pluk dostal rozkaz, aby napredoval, aby zaujal miesto rozprášeného batallionu Kastalinského a aby cúfnutie tohože kryl. Kým potom tento batallion cúfal, nás obkolesili Japonci a začali na nás strašne strieľať. Japonské bomby len tak smetaly našich kozákov, rady sa začaly riediť a nastal smútok. Vtedy sa ma zmocnila veľkolepá myšlienka: zahodil som klobúk, sehtil som do ruky kríž a tak s holou hlavou, zrak uprúo na kríž, bežal som napred. Do srdca vojakov razom vrátila sa smelosť, každý šiel za mnou, nikto nemyslel viac na útok. Zpomedi vedľa mňa napredujúcich vojakov, troch zahila jedna rozhodená bomba, ale mňa netrafil ani jedon kusok z nej. V ustavičnom ohni sme šli vopred, vojaci padali na hromadu, dym a plameň bolo všetko okolo nás, ako by sme boli v pekle bývali. Za to ale sme len napredovali. Razom cítil som úder na prsách. Toto bolo prvá guľa. Nevšimnul som si jej, lež som šiel ďalej. V tom som cítil aj druhý úder, tiež na prsách a vtedy som sa potočil. V nasledovnom okamihu dostal som aj tretiu guľu a som spadol. Vzali ma na plecia a ma niesli, ale čo sa potom stalo, to už som počul od druhých, lebo ja sa na to nepamätám. Z oddielu, v ktorom bolo 179 ľudí, ostalo na žive len 22 vojakov, kým sa pretáli cez nepriateľské vojsko.

— Prešporok. Tunajší „Kat. delnícky spolok“ vydržiava v nedelu dňa 2. oktobra **Vinnobranú Slávnosť**, pod riadením nového podpredsedu Dr. Rud. Jehličku. Program: 1. Prednáška slov. a nem. 2. Spev. 3. Gúľanie o ceny v kolky. 4. Rozličné žarty a spevy. Hudba vojenských vyslúžilcov. Začiatok o 3. hod. Vstupné za osobu 30 hal. Tanečný listok 40 hal. Začiatok tanečnej zábavy večer o 7. hod. Slávnosť odbavuje sa u Joh. Geberta na Stefanskej ceste 7. O hojnú návštevu prosí Výbor.

Fiume-Amerika.

Uhor.-americká paroplavba.

Z Fiume do New-Yorku najbližšie pohnú sa nasledujúce parolode: 6. okt. „SLAVONIA“, 20. okt. „PANNONIA“, a 10. novembra „ULTONIA“. Cena šifkarty s celým zaopatrením a vo Fiume dva dni zdarma ubytovaním a strovou za dospelú osobu 180 K., a za deti od 1-12 ročné 60 K.

Cestovatelia, ktorí cez Fiume do Ameriky pcestujú, majú právo kúpiť si za polovičnú cenu železničné karty III triedy bárs na ktorejkoľvek stanici kráľ. uhor. čiare keď aspoň 10 osôb spolu cestuje a keď sa šifkartou našou a pasom vykázat môžu. — Bezplatné vysvetlenie a predplaty prijíma z poverenia, „ADRIE“, uh. kr. úcast. paroplavebnej spoločnosti.

== JOZEF PELLER ==
Pozsony, Stefánia út 16. szám.

VODOVODY

samočinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

Najlepšie

PUMPY

trvanlivé

a so zárukou

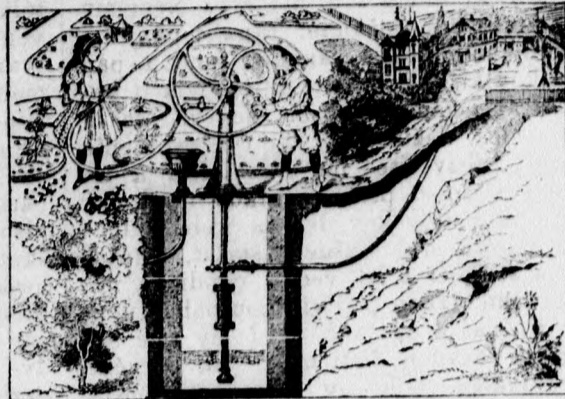
zhotovuje

a zariaďuje

Továrň na

vodovody a

pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prédbežné výpočty a cenníky zadarmo.

Každá sporivá gazdina

používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM == SO SOKOLOM

Docielí tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

TOVARNE :

v Kolíne a Prostejove, Morava

Ochranná známka
Založeno r. 1718.

Mariacelské žalu-
dečné kvapky

jediné pravé z lekárne:

G. Schopfa

„K Milostivej Matke“ vo fľaškách 50 a 90 halierových. Práve len vo fľaškách, zapakovaných v zeleno-bielych príhovaných skatulkách a opatrených ochrannou známkou »Milostivou Matkou« z Mariazell. K dostaniu vo všetkých lekárňach; kde nie — zrovna ich žiadat.

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študujúcim a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Čísła na ukážku dostanete zdarma. Hláste sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u, 28.

Práve vyšiel

III. sošit „Z päť dielov sveta“
Cena 20 h. Dostať:
u J. Teslika v Uh.
Skalici.

Sviečky

všetkých druhov, ako
kostolné voskové a polo-
voskové, stolné, stearinové
i parafinové, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé
(toilettné), všetky
v najlepšej jakosti dodáva
najľavnejšie

Prvá Kráľovohradecká cis.
kráľ. dvorná továrň
na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Piháček,
Hradec Králové, Kráľ. České.
Založeno roku 1816.